

RECENZJA

rozprawy doktorskiej na temat: *Rola Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa w monitorowaniu poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego*, opracowanej przez mgr.

Marcina Kaduszkiewicza pod kierownictwem naukowym prof. dr. hab. Janusza Gierszewskiego

1. Ocena wyboru i uzasadnienia problematyki rozprawy doktorskiej

Wzrost ryzyka wystąpienia różnych zagrożeń oraz zmniejszający się czas ostrzegania i reagowania wywołuje potrzebę poszukiwania nowych rozwiązań w zakresie ochrony i obrony ludności a w szczególności ważnych obiektów użyteczności publicznej i tak zwanej infrastruktury krytycznej. Podjęta przez Doktoranta problematyka rozprawy doktorskiej, której przedmiot, jak sam stwierdza (zgodnie z zacytowaną literaturą) „...jest fenomen bezpieczeństwa, a także składające się na niego przede wszystkim: fakty, procesy, szczegółowe zjawiska w sferze bezpieczeństwa (...) między nimi, rozpatrywane w odniesieniu do podmiotów, z punktu widzenia których rozpatrujemy bezpieczeństwo”¹.

Tutaj można od razu zasugerować Doktorantowi, że przedmiot badań w rozprawie doktorskiej powinien być zdecydowanie lepiej doprecyzowany, zwłaszcza, że uzasadnieniem do wyboru tematu i obszaru badań są kwalifikacje autora w kontekście

¹ Strona 20 dysertacji

powiązania rozważań teoretycznych i praktycznych. Autor stwierdza, że „realizując równolegle proces badawczy i wykonywane służbowo zawodowe czynności, wykorzystał tę koniunkcję jako możliwość weryfikowania zagadnień opisywanych teorią, dla których rolę konsultanta spełniają konkretnie rozstrzygane zagadnienia praktyczne”.

Mając świadomość, że minęło już 8 lat od czasu, gdy można narzędzie informatyczne, jakim jest KMZB wykorzystywać, należy zauważyć, że jest to wystraszający czas, aby je oceniać i sugerować ewentualne zmiany w funkcjonowaniu. Stąd wybór tematu rozprawy przez Doktoranta uważam za celny, obejmujący ważny obszar wiedzy z zakresu bezpieczeństwa, w którym na pewno występują luki i których wypełnienia wymaga zarówno teoria, jak i praktyka działania.

2. Ocena metodologii rozprawy doktorskiej

Recenzowana praca doktorska pod względem metodologicznym jest na zadowalającym poziomie. Głównym celem badań podjętych przez Doktoranta jest ocena funkcjonowania i wskazanie możliwych usprawnień Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa jako narzędzia do analizy poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego w zakładanych przez jej autorów obszarach i zakresie. Na bazie tak sformułowanego celu głównego Doktorant wyróżnił trzy cele szczegółowe:

1. Ocena przydatności KMZB jako skutecznego narzędzia Policji do monitorowania poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego;
2. Poznanie teoretycznych i praktycznych aspektów KMZB jako narzędzia do osiągnięcia nałożonych na Policję zadań w obszarze bezpieczeństwa i porządku publicznego;
3. Zidentyfikowanie problemów związanych z funkcjonowaniem KMZB.

W dalszej kolejności Autor dysertacji opisał główny problem badawczy w postaci pytania: „W jaki sposób Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa wspomaga działania Policji w obszarze bezpieczeństwa i porządku publicznego i jest skutecznym narzędziem do badania poziomu tego obszaru? Następnie postawił hipotezę główną, która brzmi: „Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa jest platformą wymiany informacji o zagrożeniach bezpieczeństwa i porządku publicznego pomiędzy społeczeństwem a Policją i może być skutecznym narzędziem do monitorowania poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego wykorzystująca dorobek ekologii społecznej i prakseologii”. W dalszych

rozważaniach metodologicznych Doktorant przedstawił dodatkowo cztery problemy szczegółowe i cztery hipotezy cząstkowe.

Nie kwestionując merytorycznie tak określonych przez Doktoranta głównych aspektów badań naukowych, wydaje się, że ich kolejność nie jest zbyt szczęśliwa. Przedmiot i cel badań poprzedzają główny problem badawczy, potem Doktorant prezentuje hipotezę, by dopiero na końcu sformułować problemy szczegółowe. A przecież na s. 22 rozprawy Doktorant sam stwierdza, że: „Problem badawczy oznacza, że do jego wyjaśnienia powinny być włączone zagadnienia szczegółowe, gdyż ich formułowanie ułatwia analizę zagadnienia służąc zaprojektowaniu badań. Sprzyja także sporządzeniu narzędzi badawczych, dbając tym samym o warsztat badacza, tak aby nie pominął istotnych okoliczności zagadnienia poddanego badaniu oraz aby nie skupiał się na kwestiach bez związku, bądź luźno powiązanych z przedmiotem badań”. Dziwi więc fakt, że sam nie zastosował się do tej zasady w opisie metodologii badań naukowych.

Wiele uwagi Doktorant poświęcił wykorzystanym w dysertacji metodom i technikom badawczym, przy czym zaskakujący jest fakt, że pominął metodę „obserwacji uczestniczącej”, którą przecież stosował, powołując się przy każdej okazji na swoją służbę w Policji i doświadczenie.

Podsumowując ocenę metodologiczną rozprawy doktorskiej stwierdzam, że mimo zaprezentowanych powyżej „niedoskonałości” Doktorant w stopniu zadowalającym opanował szeroki zakres metodologii badań naukowych oraz wykazał umiejętność wykorzystania metod badawczych do rozwiązania problemu naukowego. Duże wrażenie robi wykorzystana w dysertacji przez Doktoranta literatura.

3. Ocena wartości merytorycznej rozprawy doktorskiej

Recenzowana dysertacja składa się z siedmiu rozdziałów. W rozdziale pierwszym Doktorant przedstawił koncepcję Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa oraz uzasadnił podjęcie badań własnych. Ponadto określił przedmiot badań, ogólne i szczegółowe cele pracy, a także pytania badawcze. W rozdziale drugim omówił teoretyczne podstawy bezpieczeństwa i porządku publicznego, obowiązujące definicje oraz prawne aspekty omawianej problematyki. Przedstawił również zarys problematyki poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania, stan bezpieczeństwa i porządku publicznego w analizach statystycznych oraz problematykę zaufania do instytucji bezpieczeństwa

publicznego. Trzeci rozdział Doktorant poświęcił analizie charakterystyki zagrożeń bezpieczeństwa i porządku publicznego, źródeł przestępczości a także zachowań społecznych. Przybliżył problematykę zagrożeń społecznych związanych z przestępczością oraz możliwościami podejmowania działań prewencyjnych. W rozdziale czwartym Autor dysertacji opisał modele działań policyjnych w kontekście kształtowania bezpieczeństwa z uwzględnieniem ich praktycznego wymiaru. Rozdział ten uzupełnił zestawieniami statystycznymi dotyczącymi zaangażowania różnych instytucji i ich walki z przestępczością oraz możliwościami budowania aktywności obywatelskiej. W rozdziale piątym Doktorant nawiązał do rozwoju kryminologii środowiskowej i geografii przestępczości, w ramach których podejmowano próby oznaczania miejsc lub obszarów związanych z popełnianiem przestępstw. Następnie opisał narzędzia służące do monitorowania i mierzenia poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego w Polsce. W rozdziale szóstym Doktorant przedstawił funkcje Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa w kontekście możliwości monitorowania bezpieczeństwa i stanu porządku publicznego. Rozdział siódmy, to przedstawienie wyników badań własnych. Doktorant scharakteryzował respondentów (płeć, wiek, wykształcenie, dostęp do Internetu, miejsce zamieszkania) oraz przedstawił analizę wyników badań odnoszących się do postawionego wcześniej problemu badawczego. Zinterpretował rolę KMZB w monitorowaniu poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego a w zakończeniu zawarł konkluzje wypracowane na potrzeby praktyki oraz wnioski sugerujące możliwe kierunki dalszych badań.

Należy zauważyć, że treść rozprawy doktorskiej Pana mgr. Marcina Kaduszkiewicza spełnia funkcję diagnostyczną, wyjaśniającą i prognostyczną. Doktorant podjął cenny wysiłek scharakteryzowania doświadczeń w przedmiocie badań naukowych, prezentując ich wyniki. Należy podkreślić, że układ rozprawy i struktura rozdziałów są poprawne pod względem logicznym i merytorycznym. Oceniając merytorycznie rozprawę należy podkreślić, że zawarte w niej treści mają dużą wartość użyteczną w kontekście chociażby potrzeb bezpieczeństwa, co oznacza, że merytorycznie dysertacja tworzy podstawy do dalszych analiz nad podjętymi problemami. Zawarte w niej treści zostały zaprezentowane merytorycznie, logicznie oraz czytelnie. Wartość merytoryczną pracy podnoszą liczne zobrazowania sporządzone w postaci schematów i tabel a wykorzystana literatura przedmiotu naprawdę robi wrażenie. Dlatego uważam, że recenzowana dysertacja jest materiałem poznawczym, uporządkowanym i uzasadnionym merytorycznie, stanowiącym niewątpliwie znaczącą wartość poznawczą. Zawarte w niej wyniki badań naukowych są bardzo interesujące i powinny stanowić cenne źródło wiedzy w doniesieniu

do problematyki zawartej w temacie rozprawy. Ponadto wyniki badań przedstawione przez Doktoranta mogą być pomocne w doskonaleniu pracy różnych podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, co jest dużą wartością dodaną.

5. Ocena ogólna i wniosek końcowy

Recenzowana rozprawa doktorska, mimo pewnych uchybień posiada walor promocji naukowej i źródła wiedzy.

Stwierdzam, że przedstawiona do recenzji rozprawa Pana Marcina Kaduszkiewicza stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego. Doktorant wykazał się ogólną wiedzę teoretyczną z obszaru nauk o bezpieczeństwie, a także umiejętnością samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

Tym samym Doktorant spełnił według mnie wszelkie ustawowe wymogi i w związku z tym stawiam wniosek o dopuszczenie Pana mgr. Marcina Kaduszkiewicza do publicznej obrony rozprawy doktorskiej.

Aleksandra Petkiewicz

.....